

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA EKONOMIJA V LETU 2015

Poročilo DPK SM za ekonomijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015.....	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015 ...	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	23
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah.....	23
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	24
5.1	Zunanje ocenjevanje	24
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	24
6	Povzetek.....	25
6.1	Ocena uspeha kandidatov	25
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	25
6.3	Druge ugotovitve	25

Avtorica:

Irena Papac, glavna ocenjevalka za ekonomijo

Poročilo je potrdila DPK SM za ekonomijo na svoji 18. redni seji 05. 10. 2015.

Ljubljana, september 2015

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

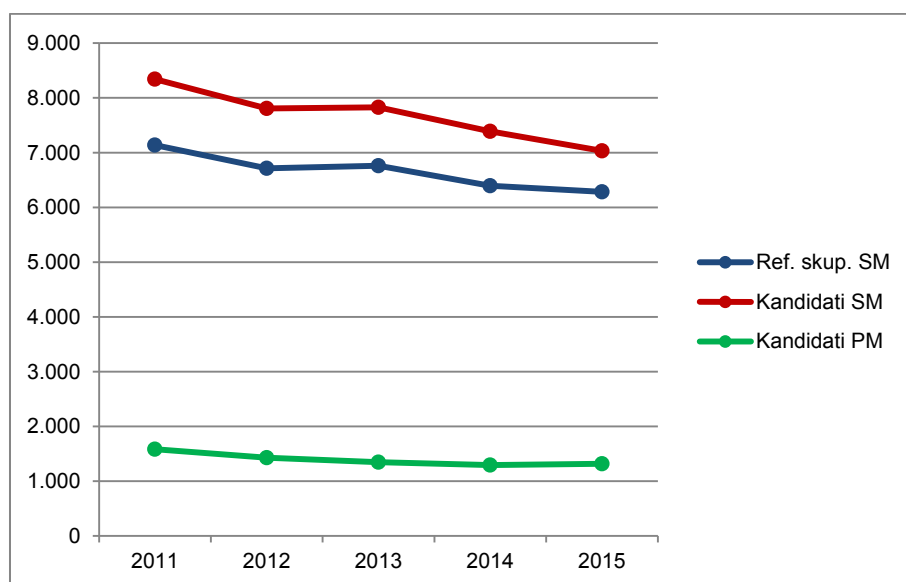
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2011 do 2015. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2011	7.138	8.343	1.584
2012	6.715	7.808	1.428
2013	6.759	7.826	1.346
2014	6.396	7.389	1.294
2015	6.283	7.033	1.317

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Vir: Državni izpitni center 2015

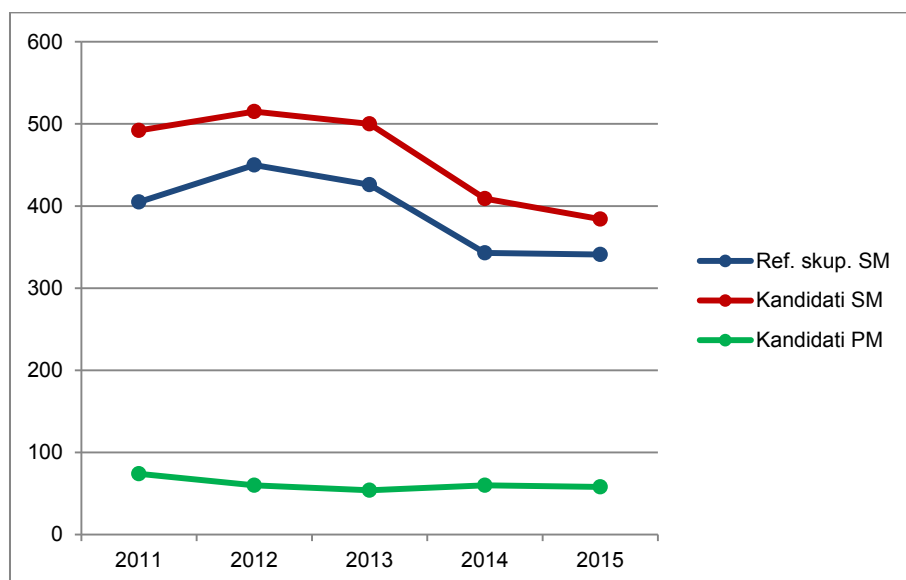
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali ekonomijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2011 do 2015. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2011	405	492	74
2012	450	515	60
2013	426	500	54
2014	343	409	60
2015	341	384	58

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

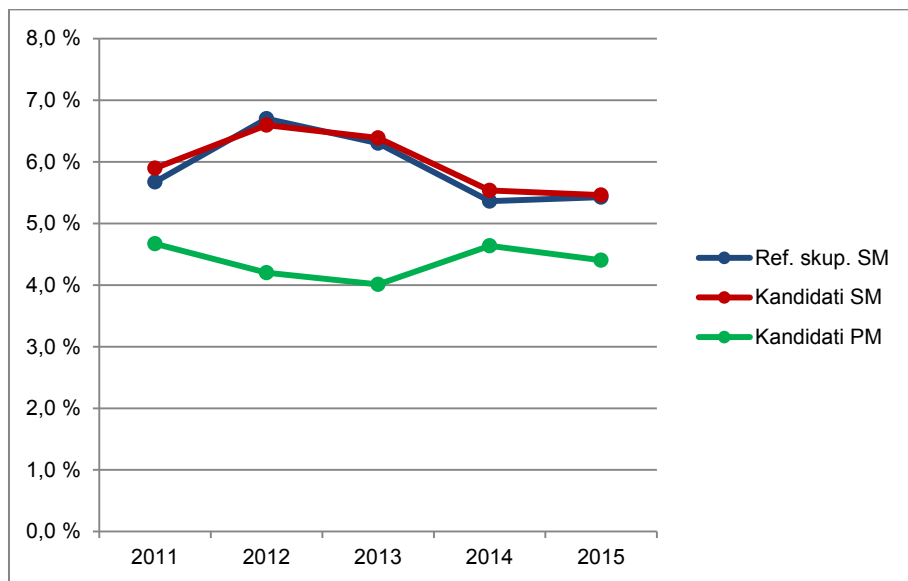
Vir: Državni izpitni center 2015

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali ekonomijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2011 do 2015 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2011	5,7 %	5,9 %	4,7 %
2012	6,7 %	6,6 %	4,2 %
2013	6,3 %	6,4 %	4,0 %
2014	5,4 %	5,5 %	4,6 %
2015	5,4 %	5,5 %	4,4 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Vir: Državni izpitni center 2015

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015

	Število	Delež
Splošna gimnazija	53	12,0 %
Klasična gimnazija	0	0,0 %
Gimnazija	53	12,0 %
Tehniška gimnazija	0	0,0 %
Ekonomska gimnazija	288	65,2 %
Umetniška gimnazija	0	0,0 %
Strokovna gimnazija	288	65,2 %
Ref. skup. SM	341	77,1 %
Ostali SM	43	9,7 %
Kandidati SM	384	86,9 %
Kandidati PM	58	13,1 %

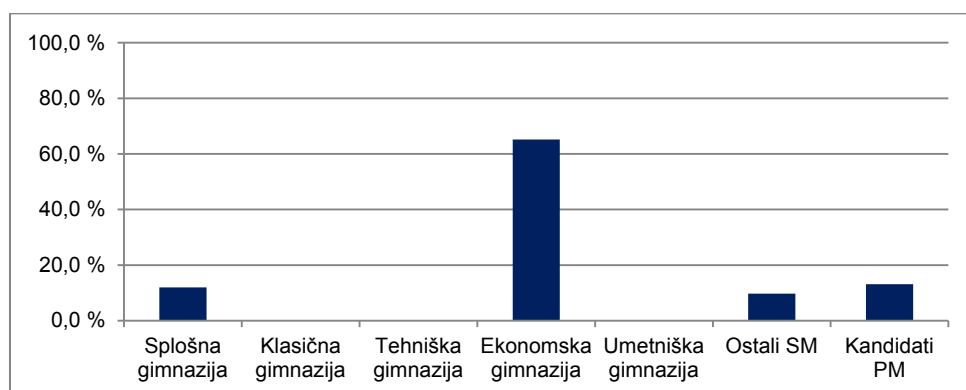
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015

Vir: Državni izpitni center 2015

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri ekonomiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2015 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

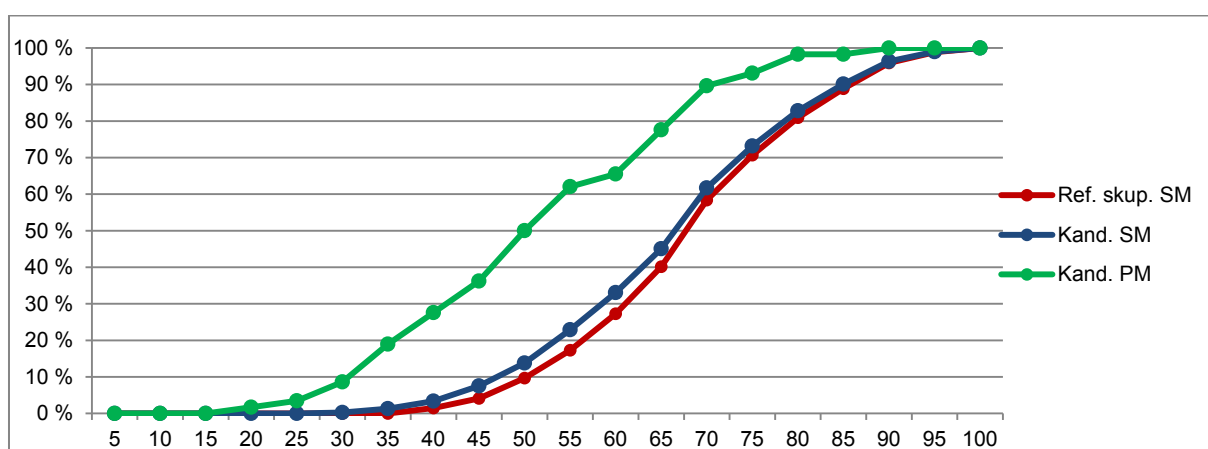
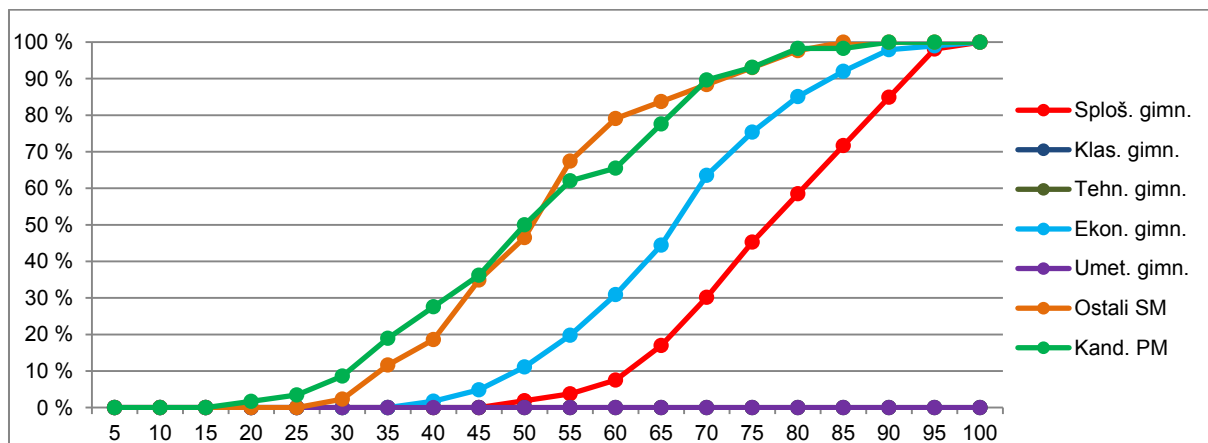
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	6
36-40	0	0	0	0	5	0	5	5	8	3	5
41-45	0	0	0	0	9	0	9	9	16	7	5
46-50	1	0	1	0	18	0	18	19	24	5	8
51-55	1	0	1	0	25	0	25	26	35	9	7
56-60	2	0	2	0	32	0	32	34	39	5	2
61-65	5	0	5	0	39	0	39	44	46	2	7
66-70	7	0	7	0	55	0	55	62	64	2	7
71-75	8	0	8	0	34	0	34	42	44	2	2
76-80	7	0	7	0	28	0	28	35	37	2	3
81-85	7	0	7	0	20	0	20	27	28	1	0
86-90	7	0	7	0	17	0	17	24	24	0	
91-95	7	0	7	0	3	0	3	10	10	0	0
96-100	1	0	1	0	3	0	3	4	4	0	0
SKUPAJ	53	0	53	0	288	0	288	341	384	43	58

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
20	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %
25	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %
30	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	2 %	9 %
35	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	1 %	12 %	19 %
40	0 %	-	0 %	-	2 %	-	2 %	1 %	3 %	19 %	28 %
45	0 %	-	0 %	-	5 %	-	5 %	4 %	8 %	35 %	36 %
50	2 %	-	2 %	-	11 %	-	11 %	10 %	14 %	47 %	50 %
55	4 %	-	4 %	-	20 %	-	20 %	17 %	23 %	67 %	62 %
60	8 %	-	8 %	-	31 %	-	31 %	27 %	33 %	79 %	66 %
65	17 %	-	17 %	-	44 %	-	44 %	40 %	45 %	84 %	78 %
70	30 %	-	30 %	-	64 %	-	64 %	58 %	62 %	88 %	90 %
75	45 %	-	45 %	-	75 %	-	75 %	71 %	73 %	93 %	93 %
80	58 %	-	58 %	-	85 %	-	85 %	81 %	83 %	98 %	98 %
85	72 %	-	72 %	-	92 %	-	92 %	89 %	90 %	100 %	98 %
90	85 %	-	85 %	-	98 %	-	98 %	96 %	96 %	100 %	100 %
95	98 %	-	98 %	-	99 %	-	99 %	99 %	99 %	100 %	100 %
100	100 %	-	100 %	-	100 %	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center 2015

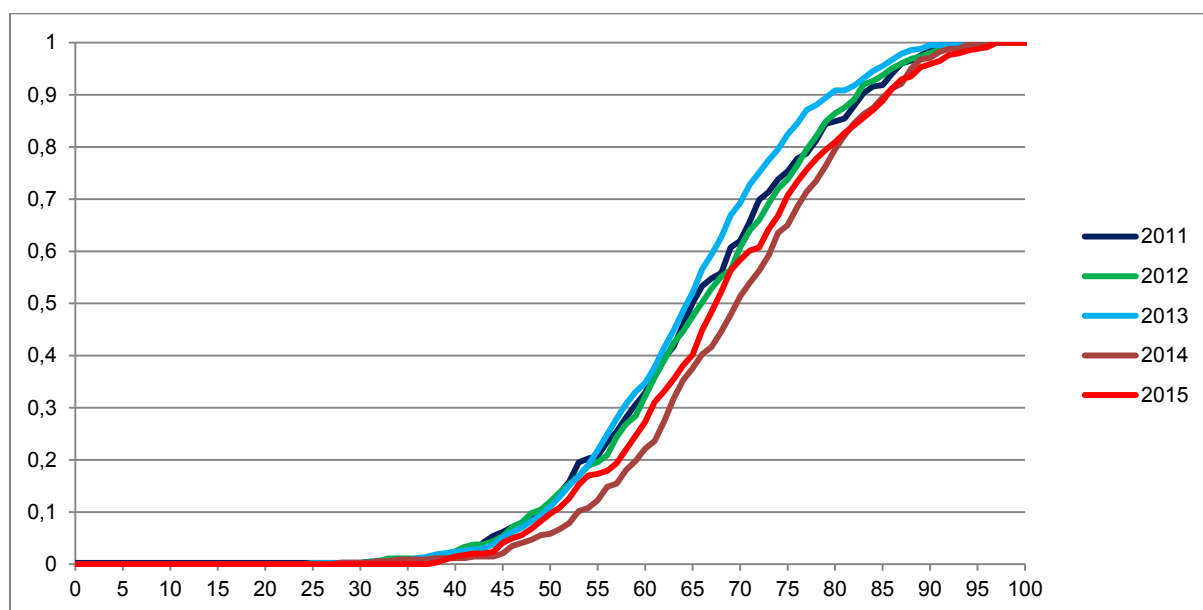
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2011 do 2015, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2011	43	56	69	82
2012	44	57	70	83
2013	44	57	70	83
2014	45	58	71	84
2015	45	58	71	84

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center 2015

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri ekonomiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2015 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

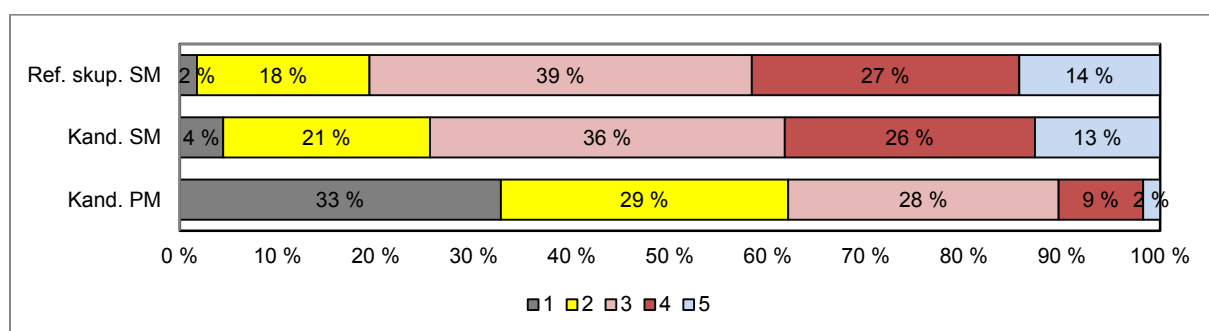
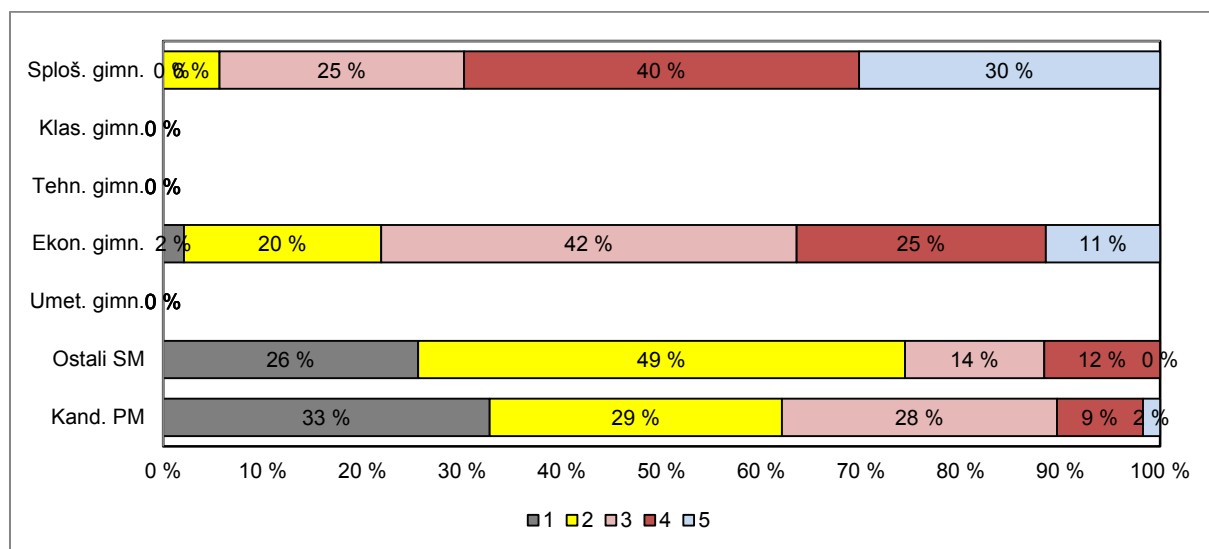
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0	0	0	0	6	0	6	6	17	11	19
2	3	0	3	0	57	0	57	60	81	21	17
3	13	0	13	0	120	0	120	133	139	6	16
4	21	0	21	0	72	0	72	93	98	5	5
5	16	0	16	0	33	0	33	49	49	0	1
Uspešni	53	0	53	0	282	0	282	335	367	32	39
Skupaj	53	0	53	0	288	0	288	341	384	43	58

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	-	0 %	-	2 %	-	2 %	2 %	4 %	26 %	33 %
2	6 %	-	6 %	-	20 %	-	20 %	18 %	21 %	49 %	29 %
3	25 %	-	25 %	-	42 %	-	42 %	39 %	36 %	14 %	28 %
4	40 %	-	40 %	-	25 %	-	25 %	27 %	26 %	12 %	9 %
5	30 %	-	30 %	-	11 %	-	11 %	14 %	13 %	0 %	2 %
Uspešni	100 %	-	100 %	-	98 %	-	98 %	98 %	96 %	74 %	67 %
Skupaj	100 %	-	100 %	-	100 %	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center 2015

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2015

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	53	0	53	0	288	0	288	341	384	43	58
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,98	-	20,98	-	16,12	-	16,12	17,03	16,93	14,50	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,81	-	3,81	-	3,32	-	3,32	3,40	3,35	2,75	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,72	-	3,72	-	3,40	-	3,40	3,45	3,40	2,86	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,94	-	3,94	-	3,24	-	3,24	3,35	3,21	2,12	2,17
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,94	-	3,94	-	3,23	-	3,23	3,34	3,20	2,09	2,17
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	76,95	-	76,95	-	66,74	-	66,74	68,32	66,44	51,49	51,45
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	78	-	78	-	67	-	67	68	67	51	50,5
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	11,64	-	11,64	-	12,51	-	12,51	12,91	13,98	13,24	15,85
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,89	-	3,89	-	3,19	-	3,19	3,30	3,23	2,41	3,00
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,00	-	4,00	-	3,33	-	3,33	3,40	3,34	2,52	2,00
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,76	-	0,76	-	0,75	-	0,75	0,75	0,75	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,79	-	0,79	-	0,66	-	0,66	0,68	0,67	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,75	-	0,75	-	0,62	-	0,62	0,61	0,60	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,60	-	0,60	-	0,57	-	0,57	0,60	0,62	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,60	-	0,60	-	0,57	-	0,57	0,60	0,62	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,71	-	0,71	-	0,53	-	0,53	0,58	0,61	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,60	-	0,60	-	0,53	-	0,53	0,56	0,59	-	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,58	-	0,58	-	0,57	-	0,57	0,60	0,61	0,37	0,44
Neuspešni s PP	0,00	-	0,00	-	2,08	-	2,08	1,76	4,43	25,58	32,76
Neuspešni brez PP	0,00	-	0,00	-	2,78	-	2,78	2,35	4,95	25,58	32,76

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

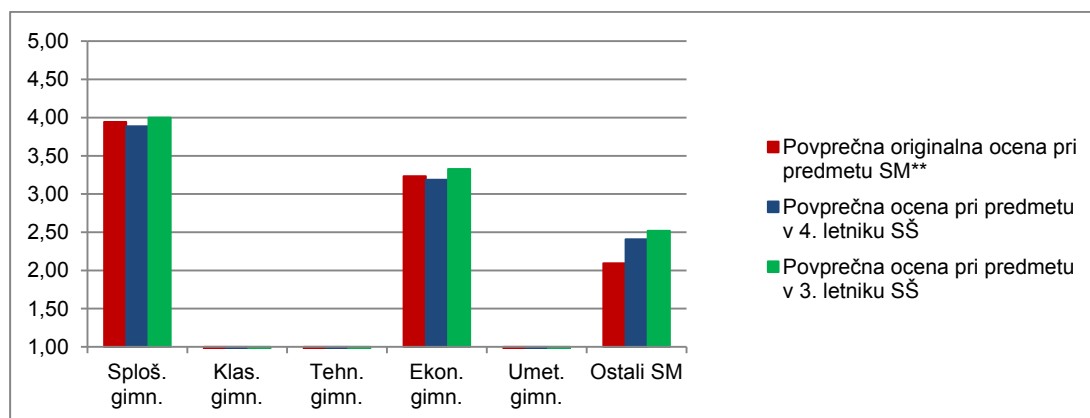
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz ekonomije in povprečnih ocen iz ekonomije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

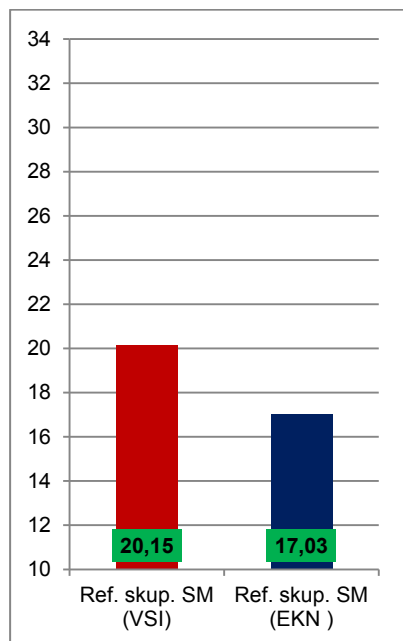
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz ekonomije

Vir: Državni izpitni center 2015

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2015 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz ekonomije (ref. skup. SM – EKN).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz ekonomije

Vir: Državni izpitni center 2015

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku SM 2015.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

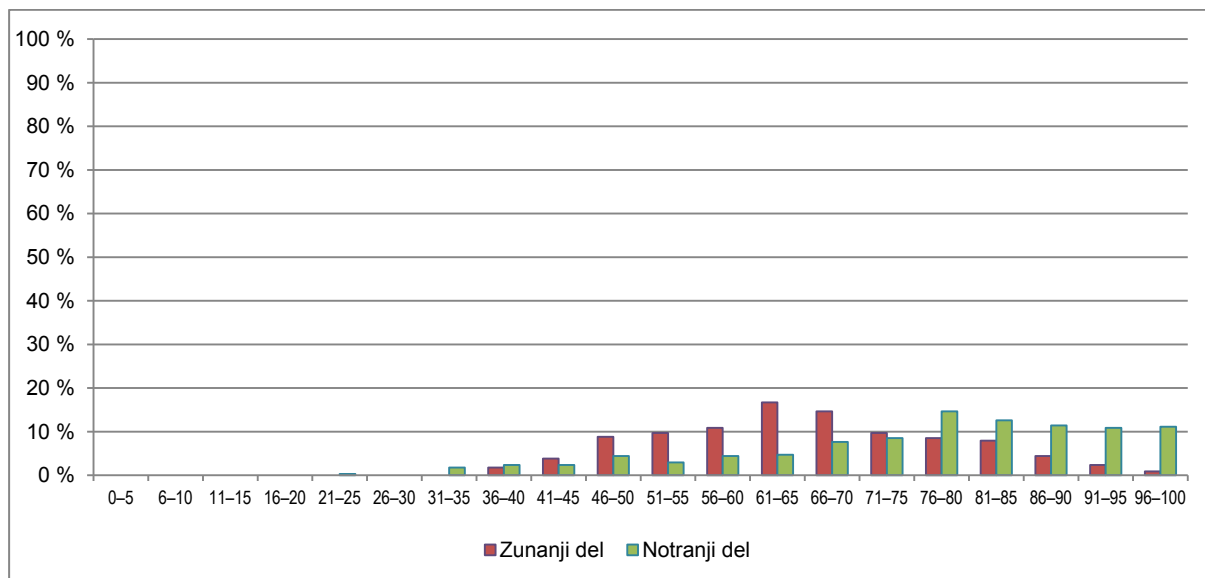
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	341	341
Povprečno število odstotnih točk	52,70	15,62
Standardni odklon odstotnih točk	10,59	3,39
Maksimalno število odstotnih točk	77,67	20,00
Povprečna težavnost	0,66	0,78

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku SM 2015.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	0 %	2 %
36–40	2 %	2 %
41–45	4 %	2 %
46–50	9 %	4 %
51–55	10 %	3 %
56–60	11 %	4 %
61–65	17 %	5 %
66–70	15 %	8 %
71–75	10 %	9 %
76–80	9 %	15 %
81–85	8 %	13 %
86–90	4 %	11 %
91–95	2 %	11 %
96–100	1 %	11 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center 2015

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku SM 2015.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga
Število kandidatov	341	341	341
Povprečno število odstotnih točk	27,62	25,09	15,62
Standardni odklon odstotnih točk	5,59	5,79	3,39
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,69	0,63	0,78

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Kandidati opravljajo pisni izpit splošne mature iz ekonomije na eni zahtevnostni ravni. Izpit sestavljata dve izpitni poli:

Izpitna pola 1 vsebuje 40 nalog izbirnega tipa in predstavlja 40 % končne ocene.

Izpitna pola 2 vsebuje 6 strukturiranih nalog. Kandidati morajo odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja. Vsaka naloga je vrednotena z 10 točkami. Skupaj lahko dobi kandidat v tem delu največ 60 točk. Izpitna pola 2 predstavlja 40 % končne ocene.

Preostalih 20 % ocene predstavlja notranji del izpita, ki je sestavljen iz pisne naloge.

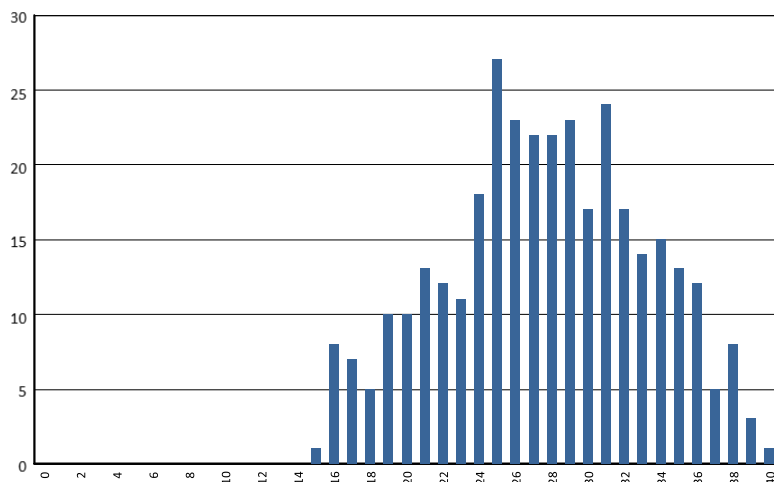
Izpitno gradivo, ki so ga dobili kandidati, je bilo brez vsebinskih, grafičnih, besedilnih in drugih pomanjkljivosti, ki bi kandidate lahko ovirale pri pisanju odgovorov.

4.3.1 Analiza uspeha pri Izpitni poli 1

Izpitna pola 1 je sestavljena iz 40 nalog izbirnega tipa. Pri vsaki nalogi kandidati izberejo enega od petih ponujenih možnih odgovorov na zastavljeno vprašanje. Kandidati referenčne skupine SM so pri tem delu izpita v povprečju dosegli 27,62 točke, najmanj 15 točk in največ 40 točk, indeks težavnosti (IT) pa je bil 0,69.

Uspeh je nekoliko nižji kot lansko leto (v povprečju 29,64 točke, najmanj 15 točk, največ 39 točk in IT 0,74). Naloge v prvi izpitni poli so bile ustrezne in primerno težke.

Slika 4.3.1.1: Razporeditev kandidatov referenčne skupine SM po točkah pri Izpitni poli 1

Državna predmetna komisija je v prvo izpitno polo, tako kot vedno, vključila nekaj težjih nalog in nekaj zelo lahkih. »Lahka« naloga je tista, ki so jo kandidati uspešno reševali (visok IT), »težka« pa tista, pri kateri je uspeh kandidatov slab (nizek IT). Na zahtevnost naloge poleg objektivne kognitivne zahtevnostne stopnje vplivajo tudi hitro razumljivi in pregledni odgovori, slike pri nalogi ipd. Kljub temu predstavlja IT okvirno sporočilo o uspehu kandidatov pri splošni maturi.

Kandidati referenčne skupine splošne mature so prvo izpitno polo nasplošno reševali dobro, saj je bilo zelo malo nalog z nizkim IT-jem. Vse naloge so bile ustrezne stopnje zahtevnosti.

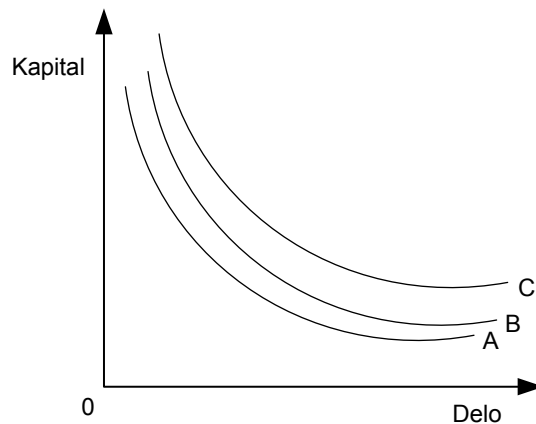
4.3.1.1 Naloge z nizkim indeksom težavnosti (IT) in naloge, ki ločujejo »boljše« in »slabše« kandidate (visok ID)

Indeks težavnosti (IT) je razmerje med povprečnim številom doseženih točk in največjim številom točk, ki jih je možno doseči.

Indeks diskriminativnosti (ID) naloge je statistični parameter, s katerim skušamo meriti, ali so nalogo bolje reševali kandidati, ki so imeli v celoti boljši uspeh na maturi. Naloge z visokim ID-jem so uspešno reševali večinoma le kandidati, ki so tudi sicer dosegli zelo dober rezultat na maturi – »dobri« dijaki. Nizek ID pomeni, da so nalogo dobro reševali tako »dobri« kot »slabi« kandidati.

Naloga 8 (IT = 0,31; ID = 0,26)

8. Slika prikazuje tri izokvante za **isti obseg** proizvodnje v državah A, B in C. Med državami obstajajo razlike, in sicer

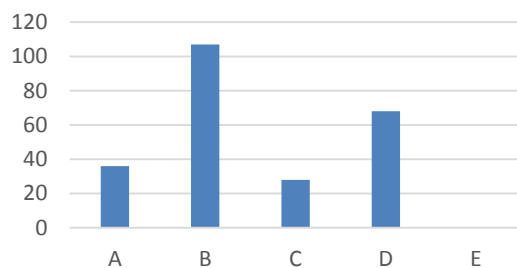
- A država A ima najmanj proizvodnih dejavnikov.
- B država A je tehnološko najbolj razvita.
- C država B enakomerno izkorišča delo in kapital.
- D država C najbolj izkorišča proizvodne dejavnike.
- E država C ima najbolj produktivne proizvodne dejavnike.

Komentar: Pravilen odgovor je B.

Nizek IT ne preseneča, saj naloga zahteva poznavanje pomena tehničnega napredka za gospodarstvo in razlago premika krivulj enakega produkta (izokvant). Kandidat je lahko s poznavanjem vsebine poudarjeno tiskanih besed (isti obseg) v nalogi in razumevanjem dane slike pravilno odgovoril, da je država A tehnološko najbolj razvita. Namreč, napredek v tehnologiji se kaže v proizvodnji istega obsega proizvodnje z manjšo uporabo proizvodnih dejavnikov, ki so bolj učinkoviti zaradi izboljšane tehnologije (najnižje ležeča izokvanta).

Država C za proizvodnjo istega obsega proizvodnje uporablja večjo količino proizvodnih dejavnikov in jih slabše izkorišča od držav A in B.

4.3.1.1.1: Število kandidatov referenčne skupine SM, ki so izbrali posamezni odgovor v nalogi 8.

Naloga 6 (IT = 0,32; ID = 0,16)

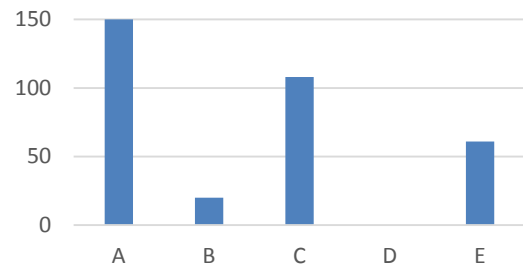
6. Razlog, da je transformacijska krivulja padajoča, je, da
- A alternativni stroški proizvodnje naraščajo.
 - B se alternativni stroški ne spreminjajo.
 - C so proizvodni dejavniki po količini in po kakovosti omejeni.
 - D spremembe proizvodne izbire niso mogoče.
 - E se s povečevanjem proizvodnje ene dobrine zmanjšujejo proizvodni stroški te dobrine.

Komentar: Pravilen odgovor je C.

Naloga zahteva pojasnjevanje problema redkosti proizvodnih dejavnikov in nujnosti proizvodne izbire. Ker so proizvodni dejavniki po količini in kakovosti omejeni, mora družba izbirati; za povečanje proizvodnje ene dobrine se mora odpovedati proizvodnji določene količine druge dobrine.

Ker alternativni stroški proizvodnje naraščajo (se spreminjajo), je transformacijska krivulja izbočena (konkavna). Transformacijska krivulja prikazuje največje možne količine proizvodnje dveh vrst dobrin (ne ene) in posledice spreminjanja alternativnih stroškov.

4.3.1.1.2: Število kandidatov referenčne skupine SM, ki so izbrali posamezni odgovor v nalogi 6.

Naloga 26 (IT = 0,42; ID = 0,34)

26. S pojmom skupna potrošnja razumemo

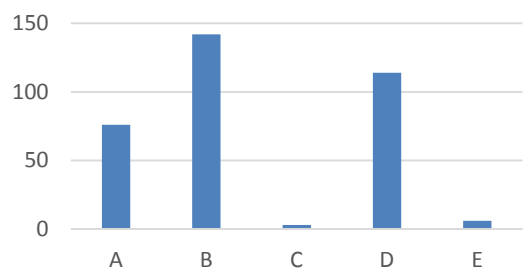
- A zadovoljevanje potreb vseh prebivalcev glede na njihove potrebe in kupno moč.
- B zadovoljevanje potreb večje skupine prebivalcev, ki jih ni mogoče ali ni smiselno zadovoljevati v okviru gospodinjstva.
- C zadovoljevanje nujnih in luksuznih potreb posameznikov v lastnem gospodinjstvu.
- D potrošnjo države, ki se financira iz državnega in občinskih proračunov.
- E potrošnjo manjše skupine prebivalcev, ki imajo izrazito nizke dohodke in so pri zadovoljevanju svojih potreb odvisni od pomoči države.

Komentar: Pravilen odgovor je B.

Naloga zahteva razumevanje pojma skupna potrošnja in razlikovanje od pojmov splošna in osebna potrošnja.

Splošna potrošnja se kot potrošnja države financira na različnih ravneh državne oblasti, s proračuni. V končni potrošnji se zadovoljujejo potrebe prebivalcev glede na njihove potrebe in kupno moč.

4.3.1.1.3: Število kandidatov referenčne skupine SM, ki so izbrali posamezni odgovor v nalogi 26.

4.3.1.2 Naloge z dobrim uspehom (visok IT)

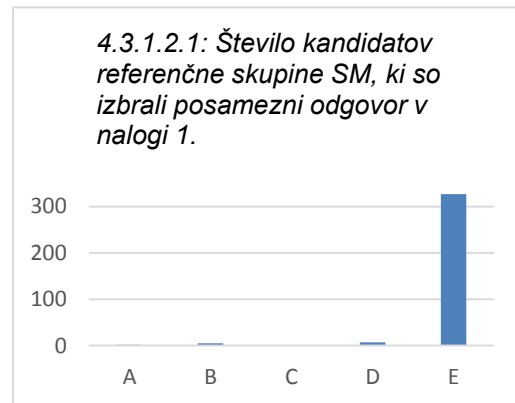
Naloga 1 (IT = 0,96; ID = 0,11)

1. Ekonomski problem družbe je v tem, da
- A so zaposleni v družbi toliko produktivni, da proizvedejo dovolj za tekočo potrošnjo, ne pa za luksuzno potrošnjo.
 - B sta sicer količina razpoložljivih sredstev in potreb ljudi enaka, tako da bi lahko zadovoljili vse potrebe, če bi le dobrine enakomerno porazdelili med ljudi.
 - C centralna banka ne more natiskati toliko denarja, da bi lahko izplačala plače, ki jih zahtevajo zaposleni.
 - D se ljudje s sredstvi, ki jih imajo na razpolago, niso naučili premišljeno gospodariti.
 - E se mora družba zaradi obsega potreb in želja ljudi, ki presegajo razpoložljiva sredstva, racionalno odločiti, kaj, kako in za koga bo proizvajala.

Komentar: Pravilen odgovor je E.

Visok indeks težavnosti ne preseneča, saj kandidati zelo dobro poznajo v čem je temeljni ekonomski problem družbe, s katerim se ukvarja ekonomija.

Naloga zahteva pojasnjevanje ekonomskega problema družbe in njeno racionalno odločanje pri treh temeljnih ekonomskih vprašanjih.

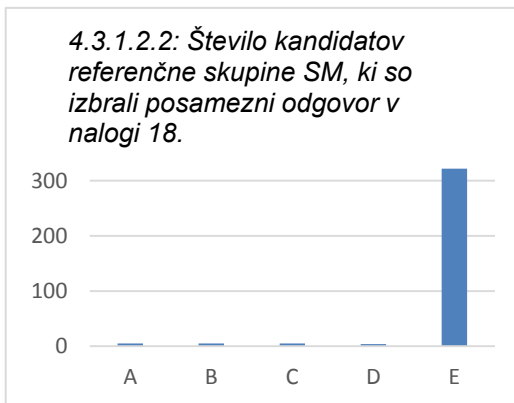
Naloga 18 (IT = 0,94; ID = 0,07)

18. Monopol je ekonomsko manj učinkovit od popolne konkurence, saj
- A velika podjetja zaradi monopolne moči praviloma proizvajajo z najnižjimi stroški na enoto proizvoda.
 - B monopolist praviloma prodaja manjšo količino po nižji ceni.
 - C monopolist proizvaja preveč in tako po nepotrebem izčrpava omejene proizvodne dejavnike.
 - D monopolist zelo veliko vlaga v tehnološki napredek.
 - E ni konkurenčnega pritiska na podjetja, ta so zato manj učinkovita in potrošniki plačajo višjo ceno za proizvode.

Komentar: Pravilen odgovor je E.

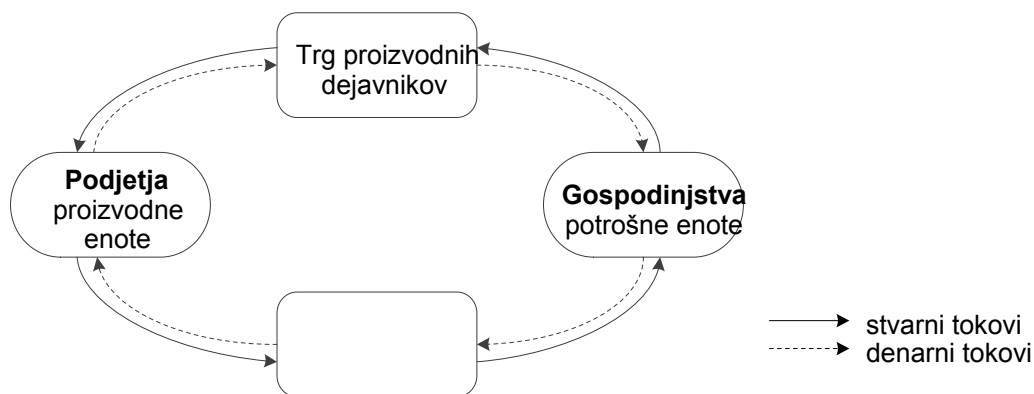
Visok IT ne preseneča, saj kandidati zelo dobro poznajo manjšo učinkovitost monopola (v stvarnosti) od popolne konkurence.

Zelo malo kandidatov ne loči ekonomsko manjše učinkovitosti monopola od popolne konkurence.

Naloga 2 (IT = 0,97; ID = 0,12)

1. Na sliki je najpreprostejša shema stvarnih in denarnih tokov v gospodarstvu. V prazni lik v shemi je treba vpisati

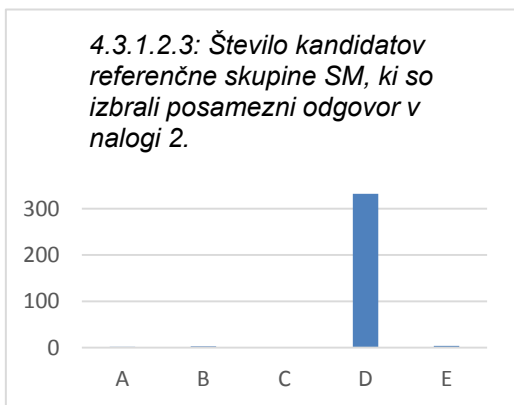
- A trg vrednostnih papirjev.
- B finančni trg.
- C svetovni trg.
- D trg potrošnih dobrin in storitev.
- E trg investicijskih dobrin.

Komentar: Pravilen odgovor je D.

Visok IT ne preseneča, saj kandidati zelo dobro poznajo osnovno shemo gospodarskega krožnega toka.

Naloga zahteva prepoznavanje trga potrošnih dobrin in storitev v osnovni shemi gospodarskega krožnega toka. Kandidati znajo zelo dobro določiti vrsto manjkajočega trga.

Zelo malo kandidatov je na sliki napačno določilo vrsto trga in napačno prepoznalo sliko, saj so verjetno mnenja, da ta prikazuje razširjeno shemo gospodarskega krožnega toka.

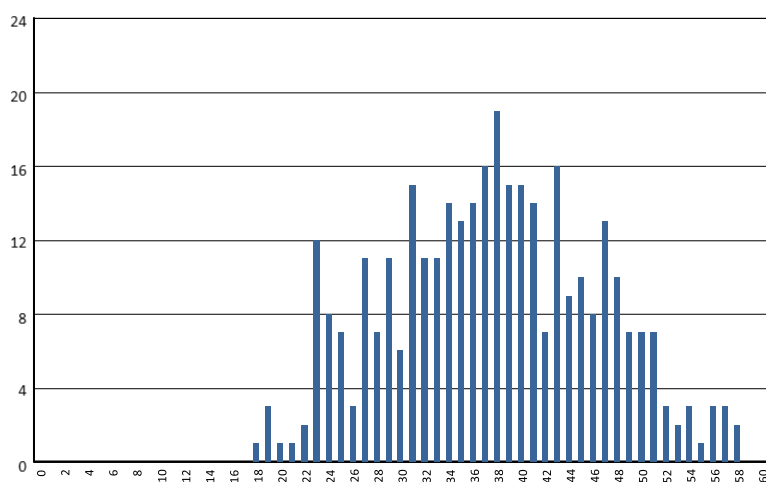

4.3.2 Analiza uspeha pri Izpitni poli 2

Izpitna pola 2 vsebuje šest strukturiranih nalog. Kandidati morajo odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja. Kandidati referenčne skupine SM so pri tem delu izpita v povprečju dosegli 37,63 točke, najmanj 18 točk in največ 58 točk, indeks težavnosti je bil 0,63. Uspeh je nekoliko višji kot lansko leto (povprečje 36,46 točke, najmanj 6 točk in največ 55 točk ter IT 0,61).

Naloge v Izpitni poli 2 so bile ustrezno zastavljene in primerno težke, IT pri nalogah je ustrezen, razen pri treh delnih nalogah. Indeks diskriminativnosti pri nalogah kaže, da so bile naloge dobro zastavljene, izstopa le pri eni delni nalogi.

Slika 4.3.2: Razporeditev kandidatov referenčne skupine SM po točkah

Naloga 1: Koristnost dobrin in premica cene

Kandidati so v povprečju dosegli 7,12 točke (od 10). Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati dobro opredeljevali pojem celotna koristnost, izračunali mejno koristnost in imenovali ekonomsko zakonitost, opredelili, vrisali in pojasnili problem redkosti in nujnosti potrošne izbire, opredelili in izračunali alternativni strošek in zelo dobro določili ter pojasnili dano izbiro nakupa. Naloga je ustrezno težka, IT je 0,71 in ID 0,64.

Naloga 2: Transformacijska krivulja

Kandidati so v povprečju dosegli 7,19 točke (od 10). Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati dobro opredelili pojem transformacijska krivulja, zelo dobro narisali transformacijsko krivuljo in določili proizvodno izbiro. Nalogi 2.2 in 2.3 sta bili za kandidate lahki, z odstopajočim indeksom težavnosti 0,94 in indeksom diskriminativnosti 0,19. Kandidati so dobro izbrali spremenjeno proizvodno izbiro in predvideli vpliv na gospodarski razvoj, pojasnili obliko transformacijske krivulje in vrisali posledice spremenjenih ekonomskih odločitev v državi. Naloga je ustrezno težka (IT = 0,72 in ID = 0,56).

Naloga 3: Trg in oblikovanje tržnega ravnotežja

Kandidati so v povprečju dosegli 6,28 točke (od 10). Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati zelo dobro opredeljevali trg. Naloga 3.1 je bila za kandidate lahka, z odstopajočim indeksom težavnosti 0,98 in indeksom diskriminativnosti 0,10. Kandidati so dobro opredeljevali pojem povpraševanja, navajali dejavnike povpraševanja, malo slabše pojasnjevali vpliv mejne koristnosti na obliko krivulje povpraševanja, dobro narisali krivulji povpraševanja in ponudbe, določili tržno ravnotežje in izračunali koeficient cenovne elastičnosti povpraševanja. Naloga je ustrezno težka. (IT = 0,63 in ID = 0,58).

Naloga 4: Razdelitev

Kandidati so v povprečju dosegli 6,51 točke (od 10). Po pričakovanju državne predmetne komisije kandidati so dobro pojasnjevali temeljni funkciji razdelitve, zelo dobro pojasnili gospodarski pomen mezde, izračunali spremembe v realnih mezdah in razlikovali mezde, zelo dobro izračunavali obresti in obrestno mero. Naloga 4.5 je bila za kandidate težka, saj so slabše navali funkciji tržne obrestne mere v sodobnem gospodarstvu (IT = 0,21 in ID = 0,47). Naloga je ustrezno težka, (IT= 0,65 in ID = 0,67).

Naloga 5: Internacionalizacija kapitala in TNK

Kandidati so v povprečju dosegli 6,30 točke (od 10). Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati dobro pojasnjevali razloga za izvoz kapitala, ekonomsko selitev delovne sile, navajali obliki mednarodnega prenosa tehnologije, opredeljevali pojem TNK in s sliko predstavili logiko njenega delovanja, pojasnjevali razloge za nakup podjetja v razviti državi in ugodne učinke odprtja proizvodnega obrata v nerazviti državi. Naloga je ustrezno težka (IT = 0,63 in ID = 0,58).

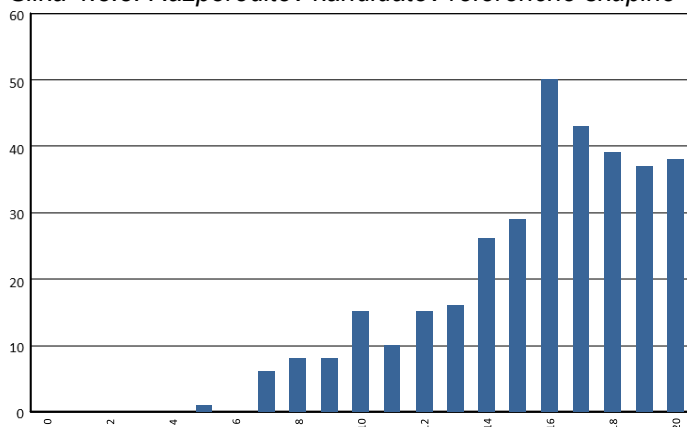
Naloga 6: Prebivalstvo ter zdravstvena in pokojninska reforma

Kandidati so v povprečju dosegli le 4,23 točke (od 10). Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati zelo dobro navajali dejavnike, ki vplivajo na spreminjanje števila prebivalstva. Naloga 6.2 je zahtevala izračun stopnje naravne rasti in pojasnjevanje demografskega prehoda v Sloveniji, za kandidate pa je bila težka, saj je IT 0,33 in ID 0,34. Tudi pri nalogi 6.3, ki je zahtevala navedbo in pojasnilo virov financiranja zdravstvenega varstva v Sloveniji, je indeks težavnosti nizek (IT = 0,28 in ID = 0,27). Po mnenju državne predmetne komisije so bili kandidati slabše pripravljene na vsebino s področja aktualnega zdravstvenega varstva, saj se časovno obravnava kot zaključna tema. Kandidati so bolje reševali nalogo 6.4, ki je zahtevala pojasnilo razlogov uvedbe pokojninske reforme in pojasnjevanje značilnosti sistema financiranja pokojninskega sistema. Naloga je ustrezno težka (IT= 0,42 in ID = 0,40).

4.3.3 Pisna naloga

Pri pisnih nalogah so kandidati referenčne skupine SM v povprečju dosegli 15,62 absolutne točke od 20 možnih. Najmanjše doseženo število točk je bilo 5, največje pa 20 (od 20).

Slika 4.3.3: Razporeditev kandidatov referenčne skupine SM po točkah

Notranji del izpita se izvaja že četrto leto v obliki pisne naloge. Kandidati se pripravljajo na pisno nalogo s šestimi sodobnimi časopisnimi članki o aktualnih gospodarskih temah, vprašanja za pisno nalogo sestavijo učitelji na podlagi izbora dveh časopisnih člankov, enega s področja mikroekonomije, drugega s področja makroekonomije, usklajenima z vsebinami iz učnega načrta. Kandidati niso seznanjeni z učiteljevo izbiro časopisnih člankov do dneva pisanja pisne naloge.

Kandidati so dobro razlagali povezavo med vsebino časopisnega članka in ekonomsko teorijo ter ocenjevali aktualne gospodarske dogodke z vidika ekonomista, saj je indeks težavnosti 0,78 in indeks diskriminativnosti 0,60.

Korelacija med notranjo in zunanjo oceno je 0,5966 in korelacija med skupnim uspehom na maturi in uspehom pri predmetu v šoli pa 0,7243.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Po mnenju državne predmetne komisije se najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov pojavljajo zato, ker nekateri ne preberejo natančno navodil za reševanje nalog, računske postopke v nalogah izvajajo pomanjkljivo, niso pozorni na podatke v danih preglednicah in diagramih, ne upoštevajo vseh ekonomskih zakonitosti, naloge rešijo prehitro in napačno.

V prvi izpitni poli so bili najpogostejši nepravilni odgovori pri nalogi 6 (IT = 0,32 in ID = 0,16) in 8 (IT = 0,31 in ID = 0,26).

V drugi izpitni poli so bili najpogostejši nepravilni odgovori pri nalogah 4.5 (IT = 0,21 in ID = 0,47) in 6.3 (IT = 0,28 in ID = 0,27).

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Zunanji ocenjevalci niso imeli pripomb na sestavo nalog v izpitnih polah.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpitne pole 1 zunanji ocenjevalci ne ocenjujejo, saj kandidati prepisejo svoje odgovore (črko pred izbranim odgovorom) na list za odgovore, ki se optično prebere.

Izpitno polo 2 ocenjujejo zunanji ocenjevalci. DPK SM za ekonomijo je moderirala *Navodila za ocenjevanje* 9. junija 2015. Na obveznem seminarju za zunanje ocenjevalce 9. junija 2015 je glavna ocenjevalka predstavila in podrobneje pojasnila navodila za ocenjevanje vsake naloge v drugi izpitni poli ter zunanje ocenjevalce seznanila z ugotovitvami in sklepi moderacije. Ocenjevalci so navodila in ugotovitve ocenili kot ustrezne. Sledila je razdelitev izpitnih pol zunanjim ocenjevalcem. Naloge druge izpitne pole je ocenjevalo sedem zunanjih ocenjevalcev. Vsi zunanji ocenjevalci poučujejo ekonomijo v programih splošna in ekonomska gimnazija, nekaj zunanjih ocenjevalcev hkrati tudi na srednjih strokovnih šolah. Pri ocenjevanju nalog večina zunanjih ocenjevalcev sodeluje že več let. Prav tako sodelujejo pri pripravah in analizi splošne mature iz ekonomije. Ocenjevanje je potekalo na domu. Vsak zunanji ocenjevalec je ocenil naloge v drugi izpitni poli v celoti.

DPK SM za ekonomijo je tudi letos uporabila možnost kontrolnega ocenjevanja, ki jo ponuja zakon o maturi. Še pred razglasitvijo rezultatov so glavna ocenjevalka in njeni pomočnici kontrolno ocenile naloge 8 kandidatov, ki so bili 1 oziroma 2 odstotni točki pod mejo za zadostno oceno (2).

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature iz ekonomije je bilo vloženi 9 zahtev za vpogled, od tega 5 ugovorov na oceno. Ugovore kandidatov sta reševali dve izvedenki. Trem kandidatom so se spremenile točke, s tem pa se je dvema spremenila ocena.

Državna predmetna komisija splošne mature iz ekonomije ugotavlja zmanjšanje števila ugovorov kandidatov na oceno v spomladanskem izpitnem roku splošne mature iz ekonomije 2015 v primerjavi z letom 2014, ko jih je bilo 6.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku je splošno maturo iz ekonomije opravljalo 384 kandidatov. Od tega je bilo 341 takšnih, ki so jo opravljali prvič, 58 kandidatov pa je ta predmet splošne mature opravljalo kot peti predmet poleg poklicne mature.

Uspeh kandidatov, ki so splošno maturo opravljali prvič, je bil zelo podoben kakor v preteklem letu. Meje za posamezne ocene smo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov, zlasti pri mejnih točkah, določili enako kakor lani. Povprečna ocena znaša 3,34, torej je nekoliko višja kakor lani (3,14).

Primerjave po izpitnih polah po povprečnem številu točk kažejo, da so kandidati pri izpitni poli 1 dosegali v povprečju 27,62 odstotne točke (lani 29,64), pri izpitni poli 2 pa 25,09 odstotne točke (lani 24,31), pri notranjem delu izpita 15,62 odstotne točke (lani 15,78). Ponovno je opazno – glede na preostale dele izpita – relativno visoko povprečje pri notranjem delu izpita; predvidevamo, da je to posledica različne interpretacije postavljenih kriterijev.

Uspeh kandidatov iz splošnih gimnazij je v povprečju boljši od uspeha kandidatov iz strokovnih gimnazij. To je po mnenju komisije posledica dejstva, da se v splošne gimnazije vpisujejo dijaki z bistveno boljšim uspehom v osnovni šoli. Težavnost splošne mature je bila primerna in primerljiva s težavnostjo v preteklih letih. Ocenjujemo, da postavljamo dovolj zahtevna vprašanja, zato pomenita prav dobra in odlična ocena res solidno znanje prek vseh štirih letnikov.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Izpitno gradivo je bilo pripravljeno v skladu z usmeritvijo, da se z vprašanji in z nalogami – kolikor je to le mogoče – uravnoteženo zajame celotna vsebina predmetnega izpitnega kataloga in oceni znanje dijakov na vseh taksonomskih stopnjah. Kakovost merjenja znanja je bila zagotovljena na celotnem razponu znanja kandidatov, saj sta zunanji in notranji del izpita vsebovala naloge različnih ustreznih težavnosti. Zagotovljena je bila dobra ločljivost (diskriminativnost) nalog, ki je razvidna zlasti pri nalogah v izpitni poli 2 zunanjega dela izpita: tukaj so naloge ovrednotene z več točkami.

Izpitno gradivo je bilo brez vsebinskih, grafičnih, besedilnih in brez drugih pomanjkljivosti, ki bi kandidate lahko ovirale pri pisanju. Tudi navodila za ocenjevanje so ocenjevalci po vnosu manjših dopolnitev na moderaciji ocenili kot ustrezna. Vpogledov in ugovorov kandidatov na oceno je bilo v primerjavi z lanskim letom manj.

6.3 Druge ugotovitve

V šolskem letu 2014/2015 so učitelji in dijaki uporabljali novi učbenik za ekonomijo za 4. letnik, učbeniki za preostale letnike pa so še stari, nekateri že deset let in več. Prenova učbenikov za ekonomijo bi zagotovo pri dijakih izboljšala razumevanje tistih snovi, ki so teže razumljive brez ustreznih zgledov številskih izračunov ali diagramov. Prav zato ima DPK SM za ekonomijo probleme pri postavljanju primernega tipa vprašanj, s katerimi se te snovi preverjajo. Ker so dijaki 3. letnikov že v preteklem šolskem letu uporabljali za del vsebin 3. letnika prenovljeni učbenik, menimo, da bo razumevanje vsebin, ki jih ta učbenik pokriva, nekoliko boljše. Še zmeraj pa ostajajo v uporabi že nekoliko zastareli učbeniki za 1., za 2. in – deloma – za 3. letnik.